

MÜSVEDELERİ'NDEN

Malte Laurids Brigge'nin Notları

Rainer Maria Rilke'den çevirdiği *Malte Laurids Brigge'nin Notları* adlı kitabın çalışma notlarının bir kısmı. İrili ufaklı kâğıtlardan oluşan notların sayısı 80 civarında.

Kitabın ilk baskısı MEB, 1948 (Andreas Tietze ile birlikte) <https://necatigilinodasi.com/musveddeleri/malte-laurids-briggenin-notlarindan-1/>

Künye

Katalog numarası:
BN.OTHER.05.04.0001

Tarih: 1940'lı yıllar

Dil: TR

Etiketler: Almanca, Andreas Tietze, Can Yayınları, çeviri, De Yayınevi, Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge, H. W. Brands, Malte Laurids Brigge'nin Notları, MEB Yayınları, Necatigil, Rainer Maria Rilke, roman, Tercümemi Nasıl Buldunuz, YKY

Katkıda bulunanlar: Behçet Necatigil

Belge türü: Taslak

Baskı türü: El yazısı, Eski yazı

Hak sahibi: Necatigil ailesi

Kataloglayan: Serenad Demirhan

Alman edebiyatından okuduğum eserler arasında Rilke'nin Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge'si beni çok duygulandırmıştı. Bu kitaptaki olgunluk ve derinliği boş yere başka kitaplarda aramış, durmuş; öylesine seveceğim bir başka kitap bulamamıştım.

(H. W. Brands'a mektup, 3 Haziran 1951, *Tercümemi Nasıl Buldunuz?*, YKY, 2022)

Necatigil'in ilk Rilke çevirisi *Hamle* dergisinin Eylül 1940 tarihli 2. sayısında yayımlanır (s. 11-13). Behçet Necati imzasıyla çıkan bu çevirinin başlığı: "Rainer Maria Rilke'nin '*Malte Laurids Brigge'nin Notları*' İsimli Kitabından Bir Parça"dır.

NECATİGİL KRONOLOJİ'SİNDE HAZİRAN...

- **27/28 Haziran 1918:** Annesi Fatma Bedriye Hanım büyük Fatih yangınından kurtarıldıktan hemen sonra, mide hummasından vefat eder.
- **20 Haziran 1932:** Kendi el yazısıyla çoğalttığı "Küçük Muharrir" dergisinin ikinci cildine başlar, 12 sayı daha çıkarır.
- **30 Haziran 1932:** Besler çikolatalarından çıkan ikramiye numaralarını tam olarak biriktirdiği için Akşam gazetesinden cep saati kazanır.
- **25 Haziran 1937:** Berlin Üniversitesi'nde Almanca kursuna gitmek üzere ilk pasaportunu alır.
- **13 Haziran 1941:** Kars Lisesi'nden Zonguldak'a tayin isteği kabul edilir.
- **30 Haziran 1942:** Zonguldak Çelikel Lisesi 1941-42 veda çayında, Kaside-i Çâiyye'yi (Çay Kasidesi) yazar.
- **1 Haziran 1952:** Alman yazar Annemarie Schimmel Türkiye'ye gelir, Necatigil'in yaptığı röportaj Varlık dergisinde yayımlanır.
- **Haziran 1952:** "Evin Halleri" Varlık dergisinde; "Evlerle Savaş" Seçilmiş Hikâyeler dergisinde yayımlanır.
- **Haziran 1954:** Sait Faik için yazdığı "Anlamak" başlıklı şiir Yenilik dergisinde yayımlanır.
- **27 Haziran 1955:** "Sevgilerde" şiirinin 19 sayfadan oluşan müsveddelerinin ilkini yazar.
- **21 Haziran 1958:** 13 müsveddeden oluşan "Çocuklar" şiirinin ilk müsveddesini Erdek'ten dönüşünde yazmaya başlar.
- **Haziran 1960:** 24 sayfalık müsveddesi olan "Bahara Girerken Balad" şiiri Dost dergisinde yayımlanır.
- **13 Haziran 1963:** Günter Eich'tan çevirdiği "Kuveyt'e Gitme!" İstanbul Radyosu'nda seslendirilir.
- **Haziran 1964:** Hüseyin Cöntürk'ün "Behçet Necatigil ve Edip Cansever Üstüne" adlı kitabı çıkar.
- **1 Haziran 1964:** Knut Hamsun'un Bakanlık listesindeki "Rosa" romanını çevirmek için Tercüme Bürosu'na mektup yazar. Kitap 1968'de Cem Yayınları'ndan çıkar.
- **1 Haziran 1964:** Huriye Necatigil Camgöz sokağındaki evde Necatigil'in masa başındaki -sık kullanılan- fotoğraflarından birini çeker.
- **Haziran 1965:** Divançe şiir kitabı De Yayınevi'nden çıkar.
- **29 Haziran 1967:** Jan Rys'tan çevirdiği "Sınırı Aşanlar" İstanbul Radyosu'nda seslendirilir.
- **Haziran 1968:** Aziz Efendi'nin "Muhayyelât" isimli eserinden uyarladığı "Recep Ağa'nın Kızı" oyunu (7 Haziran) ve "Şâpur Çelebi" isimli oyunu (11 Haziran) İstanbul Radyosu'na verir.
- **9 Haziran 1968:** Kabataş Lisesi'nin 60. yıldönümü kutlamasında, okul bahçesinde, eski öğrencilerine notlarını okur.
- **21 Haziran 1970:** Hilmi Yavuz'un davetiyle 9.20 vapuruyla Büyükkada'ya gider, Oktay Akbal da oradadır.
- **Haziran 1971:** Aralık'ta yazmaya başladığı ve 16 müsveddesi bulunan "Teyel" şiiri Yeni Dergi'de yayımlanır.
- **13 Haziran 1972:** "Kerem ile Aslı" adlı radyo oyunu uyarlaması İstanbul Radyosu'nda seslendirilir.
- **19 Haziran 1973:** Yakın dostu Tahir Alangu vefat eder, cenazenin ardından "Üstün Esre" şiirini yazar.
- **12 Haziran 1975:** 1974-1975 Yunus Nadi Roman Ödülü raporunu gönderir, ödülü Sırtlan Payı romanıyla Attila İlhan kazanır.
- **25 Haziran 1976:** "Fazıl Hüsnü Dağlarca" başlıklı yazısı Milliyet Sanat dergisinde yayımlanır.
- **26 Haziran 1978:** "Türkçede Çağdaş İran Edebiyatı: Doğumunun 75. Yılında Sâdik Hidâyet" başlıklı yazısı Milliyet Sanat dergisinde yayımlanır.

MİNİ RÖPORTAJLAR

Bu bölümde, Necatigil'in eserlerinin farklı kuşak ve alanlardaki kişilerde bugün nasıl karşılık bulunduğunu, kesişme noktalarını, bıraktığı izleri, var olan ancak kayda geçmemiş kimi bilgileri kayıt altına almayı amaçlıyoruz.

Körükler cılız olmak / Evlerin hiddetini, / Evlerle savaşımız / Savaşların çetini.

Ev, yani aile, hayatımızdır. Bizi bir biçime, bir kalıba sokan ev ve ailedir. Ancak önce içine doğduğumuz bir mekân ve oradaki insanlar var. Bu insan halkası zamanla genişler, ama merkezden kopamayız. Ne kadar kopmak istesek içimizde beynimizde bir kıymık gibi sürer gider hâtırası, acısı. Merkezkaç bir kuvvet bizi uzaklara atsa bile, ince lastiğe takılı yoyo gibi, dar çevremizin yönetimine bağlıyız.

Necatigil'in "Evin Halleri" ve "Evlerle Savaş" şiirlerinin yayımlandığı Haziran 1952'den bu yana 74 yıl geçti.

Bir söyleşisinde "Evin Halleri" şiirinden söz eden Figen Şakacı ve 2005 Necatigil Şiir Ödülü sahibi Akif Kurtuluş'la, Necatigil'in "evleri"ni, izlerini konuştuk.

"Şiir her zaman en yakın akrabam oldu" diyorsunuz bir röportajımızda, *Kesekli Tarla* adlı kitabınız Gülten Akın'ın dizeleriyle açılıyor. Necatigil şiiriyle ilk ne zaman karşılaştınız, devamı nasıl gelişti? Bugün baktığınızda sizde kalan şiirler hangileri?

Kütüphanemdeki kitapların arasında parlayan *Evler* kitabını aldığım tarih 1982. Yaş 11. Kemalettin Tuğcu'nun dağladığı yüreğim yorulmuş olmalı, daha dingin daha derin bir ilişki kurmalıyım edebiyatla, ama nasıl? Sanırım o yaşlarda fark ettiğim en önemli şey bu oldu. Bir öykü okuyorum, iğne ağrısı gibi saplandığı yer azıcık sızlıyor, sonra ova ova bünyeye yediriyorum ve geçiyor. Ama bir şiir okuduğumda gerçekten kanıma karışırsa o benimle birlikte yatıyor kalkıyor, hatta gitgide bir kafa sesine dönüşüyor dizeler. 11 yaşında "Kilim" şiirini ezbere okurdum ve orada yinelenen "Çok Çiğ Çağ" karşısında küçüldükçe küçülürdüm. O "ç" sesinin kulağımda çınlamasından hoşlanıyordum evet ama aynı zamanda babamdan ayırıyordum. Saçma bir soruşturma yüzünden hapisteydi ve onu benden alan olsa olsa bu "çok çiğ çağ" olabilirdi. Sonra her şeyin "Arada" olması hem çok ağrıma giderdi hem de yaşıma başıma bakmadan bu gerçekle yaşamak zorunda olduğumu sezerdim: "Her şey bir arada oluyor arada bir/ bir arada". Sanıyorum kederle çok erken yaşta tanışmış olmakla ilgili şiire sarılmam.

Figen Şakacı'nın *HınçAhıncı* adlı son romanı 2024 yılında yayımlandı.

Necatigil şiirinin o yaşlardan bu yana teselli edici bir yanı da vardır. Bacak kadar boyumla bile bir şiirini okuduğumda sanki bilgelik mertebesine ulaşacakmışım gibi hissederdim. Kendimce edindiğim bu öğretiyi bilinç düzeyinde değil elbette, bana ilerki yaşlarımda ve yazarlığımda da bir terbiye ölçüsü oldu. Neden "bazı şiirlerin bazı yaşları beklediğini" de sonradan daha iyi anladım. En önemlisi de şiirin bir iç dökme olmadığını, içlendikçe yazılamayacağını, olgunluk çağına kadar görüp göreceğimiz ne varsa zihnimizin depolarında beklemesi gerektiğini; ancak o zaman bilgelikten söz edebileceğimizi ve daha pek çok şeyi Necatigil şiirinden öğrendim.

Babamın yokluğunda Necatigil şiiri vardı ve hayata dair sorduğum her sorunun cevabını onun şiirinden alıyordum. Ha bir de kesin karar vermiştim; yazar olacaktım ve Necatigil gibi yazamayacaksam şiir yazmaya asla kalkışmayacaktım. Onun anlattığı “Evin halleri” ile benim evdeki hallerim o zamanlar arkadaş oldu. Soğuk misafir odasına kendimi kapatıp boyuna yazışım ve Necatigil’den kendime bir baba inşa edişim, onun şiirlerine başımı yaslayışım, onun çektiği ‘Çizgi’nin içinde kendi başıma sek sek oynayışım hâlâ aklımda:

“Yazdıklarımı duymak / Belki yalnız bana vergi, / Düşsem de karanlığa bakan yok / Aydınlık bir çizgi”

Dediğim gibi Necatigil’in aydınlıkla karanlık arasına çektiği bu ince çizginin üzerinde sekiyordum. Evin gittikçe üzerime kapanması o günler ve gecelerde oldu diyebilirim. Üstelik ölümün nasıl bir şey olduğunu da “ikame babam” Necatigil’in “Kitaplarda Ölmek” şiirinden öğrenmiştim: “Adı, soyadı / Açılır parantez / Doğduğu yıl, çizgi, öldüğü yıl, bitti / Kapanır parantez.”

Demek ki ne yapacak ve yaşayacaksam o parantezin içine sıkışmış çizgi kadar zamanım vardı. Ölmeyi değil olmayı yapmayı düşünmeliydim. Hem çizgi uzun olsa ne yazar, kısa olsa ne, parantezin içinden çıkamadıktan sonra. Demek ki ölüm de yaşam da orada saklıydı. Elimde bir kitabıyla kalakaldığım ama beni nedenli/nedensiz hiç bırakmayacağına inandığım Necatigil de öyle dememiş miydi:

“O şimdi kitaplarda / Bir çizgilik yerde hapis / Hâlâ mı yaşıyor, korunamaz ki, / Öldürebilirsiniz.”

Kafa sesi derken abartıya kaçtığım düşünülmesin, bu ve daha nice dizeleri aradan geçen 40 yılda bile hâlâ ezberle okurum; ne zaman bir romana ya da öyküye başlayacak olsam öncesinde bir destur der gibi şiiri yanına çağırır.

“Hayriye Hanım” üçlemenizden söz ederken, Necatigil’in “Evin Halleri” şiirini uzun yıllar önce okuduğunuzu, o zaman yaşadığınız aile evinizi –e hali, –de hali, –den hali diye çekiştirip genişletmeye, oradan kaçacak bir tünel kazmaya başladığınızı ve seneler sonra da aynı hisle kalakaldığınızı söylüyorsunuz. “Aynı hisle kalakalmak” durumu hakkında ne söylemek istersiniz?

Demin bahsettiğim o soğuk misafir odasıydı aslında benim evden anladığım ve bir gün mutlaka o evden kaçmalıydım.

Pala Hayriye romanım da zaten evden kaçışla başlar.

Büyüme romanlarının vazgeçilmezi gibi gelir bana bir yerlerden, belki en çok da evden kaçmak, kaçabilmek. Ne var ki, Necatigil’in sözünü ettiği o haller; evin esnek ve peşinize düşen yapısı içinize işler.

Misal şu anda on ikinci evimde otursam da öğrenci evimin telefon numarasını hâlâ bilirim ya da size bu cevapları vermeden önce gördüğüm rüya, kiracısı olduğum eski evime eski arkadaşlarımla birlikte kaybetmediğim anahtarımın girip yerleşmeye çalışmakla ilgiliydi ve şöyle diyordum yanımdakilere: Neden terk ettiğimiz evlerin anahtarlarını saklarız, neden dönüp dolaşıp oraya girmeye çalışırız. Üstelik eski arkadaşları da yanımıza katarak, orada bıraktığımız bir şeyler olduğuna onları da inandırarak? Elbette bu sorunun cevabı da ‘Necatigil’de: “Evin -de hali, saadet / Isınmak ocaktaki alevde / Sönmüş yıldızlara karşı / Işıklar varsa evde.”

“Uzun yürüyüşlerde yazı demlenir. Kurduğunuz dünyanın içinde yol almaktan yılmayın, yorulunca bir kenara çöküp, seyredin. Kendinizi ve hikâyenizi...” diyorsunuz. Necatigil de bir röportajında, “Bir anda yazılan şiirler bence sağlam şiirler değildir,” diyor. “Çay demlendirir gibi şiiri de uzun bir süre bekletmek, zaman zaman eksikliklerini, fazlalıklarını anlamak üzere, tekrar tekrar gözden geçirmek gerekir.” Günümüzün hızlı üretim ve daha da hızlı tüketim koşullarında bu ne ölçüde mümkün sizce?

Benim gibi çocukluğu “Çok çiğ çağ” diye diye çığırılmakla geçen, yazmak için kendi olgunluk çağını bekleyen, hayatı bütün kabullerin, bütün hesapların ortaya döküldüğü bir defter sayfası gibi çevire çevire yaşayan biri için şıpınışi bir cevap vermek zor. Yazıyla, edebiyatla dünyayı ve kendimi anlamaya çalışan biriyim. Yazmanın yazarlık rozetini yakanıza takmanızdan çok daha önemli olduğunu erken kavradım ve kendimi hep aynı konuda tembihledim: Sakın ha sakın; yazarken bir yerlere paket yetiştirmek için gazlayan kuryelere dönme. Bir dert içinde yeterince demlenmemişse dillendirme, şiirden öğrendiğin dil terbiyesini ve derinlemesine tasarrufu kendi yazı işçiliğinde de kullan! Şimdi ben size sorayım; bu sözleri tutmaya yeminli birinin sesi “günümüzün hızlı üretim ve daha da hızlı tüketim koşullarında” ve bu gürültüde ne denli duyulabilir?

Akif Kurtuluş: “Kendi başına buyruk, hiçbir edebi kanona sığdırılmayacak bir şiiirden söz ediyoruz.”

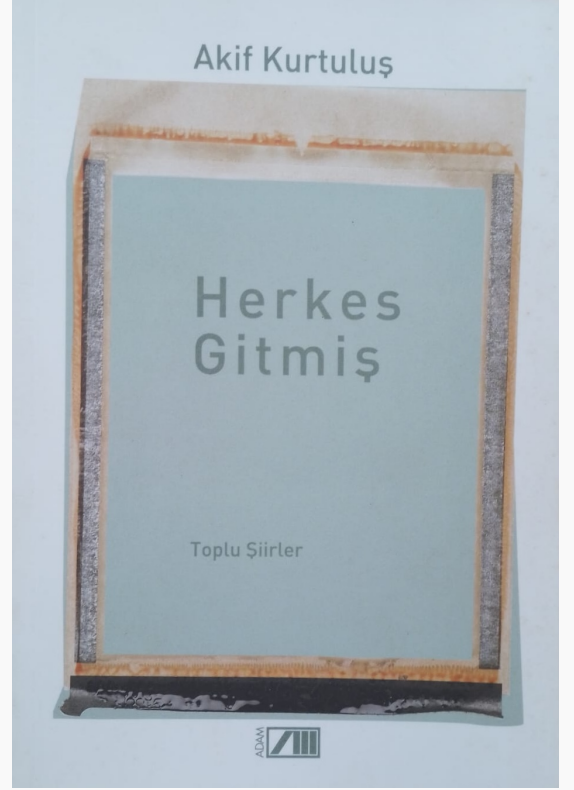
2005 yılında *Herkes Gitmiş* adlı kitabınızla Necatigil Şiir Ödülü’nü almıştınız. Törende yaptığınız konuşmada, Necatigil’in “Şiir kontrol hıplı almayan şairlerden korkunuz!” sözüne de değinmişsiniz. O günden ve Necatigil şiiirinden neler kaldı geriye?

Evet benim için çok anlamlı bir gündü gerçekten. Kalabalıklara da konuştum, vereceği bir kararla müvekkilimin hayatını değıştirecek hâkimlere de konuştum ama hiçbirinde o günkü kadar heyecanlı değildim. Cümlelerim, ustamdan öğrendiğim gibi yerli yerinde, eksiksiz ama fazla da olmamalıydı. Başarabildim mi bilemem ama buna çaba gösterdim. Şiiirimde de hep bunu önemsedim. Bunu ben Necatigil’den öğrendim.

Aktardığınız cümle, bugün çok daha değerli. O gün ben şunu da söylemiştim: “Necatigil, nerden beslenirse beslensin, kimden esinlenirse esinlensin, ‘kendisi’ olmaktan başka hiçbir şeyle ifade edilemeyecek bir şairdir.”

Bu kaldı işte. Tam da yazdığı gibi:

“Ne biter / Ne kalır geçmiş kitaplarda / Ölümünden sonra da / Söyleriz”

Akif Kurtuluş 2025’te edebiyatta 45. yılını kutladı.

Necatigil “Evler şairi” olarak da anılıyor hâlâ. Bir şairi belli kalıplar içine koyma, bu kalıplar üzerinden tanımlamaya bir şair olarak nasıl bakıyorsunuz?

Aynı ismi taşıyan kitabı, 1953 Şubat’ında yayımlandı. Kitaptaki şiiirlerin çoğu ilk kez bir önceki yıl *Varlık*, *Yeditepe* ve *Türk Dili* dergilerinde okurla buluştu.

“Evler şairi” olarak anılmasını, Necatigil şiiirine yapılan çok büyük bir haksızlık olarak görüyordum. Bu düşüncemi muhafaza etmekle birlikte, epeydir biraz daha farklı düşünüyorum. Necatigil’i evlere hapsedmek, onun büyük şiiirini anlamamaktır. Hele bir de niyet, Necatigil’i evler üzerinden sıradanlaştırmaksa, bu cehaletle doğrusu kimse baş edemez.

Sadece şunu söyleyeyim: “Evler” öznenin konfor alanı değil; “çetin savaşlarımızın” mekânıdır.

İlk kitabının ilk şiirinin ilk dizesini hatırlayalım: (*Varlık*, 15 Ağustos 1941) “Yaşamak azaptır çok zaman.” Yarım asırlık şiir hayatı, bu dizeden başlayan canhıraş bir yolculuktur. “Bana çatmayan bir şey yankımaz bende” derken işaret ettiği gibi...

Bir şey daha var altını çizmeden geçmek istemiyorum. Aşağı yukarı 75 yıl önce bir erkek şair, *Evler*'de bir kadının ağzından şiir yazdı. “Alaca” şöyle bitiyordu: “Ben kadını aynalarda / Uyanırım, / İçimi saran çirkinlik / Yüzümden okunuyor / Utanırım.” Necatigil üzerine yazan konuşan “erkekler” nedense pek bilmezler bu şiiri.

Bir edebiyatçıyı kalıba dökmek, benim hiç yüz vermediğim bir edebiyat okumasıdır. Hele Necatigil üzerine konuşuyorsak, her türden kalıbı kusan bir büyük metinden söz ediyoruzdur. Baktığınız zaman 40 Toplumcu Kuşağı, Garip şiirinden gelip İkinci Yeni, 70’li yılların toplumcu şiiri...

Kendi başına buyruk, hiçbir edebi kanona sığdıramayacak bir şiirden söz ediyoruz. Bu da işin bir başka ve bence en önemli tarafı.

“Kendi tutarlığında yazıyorum, koroyu bozuyorum diye içerleyenler oldu. Oysa ben de çağın tanıyım. Sığınmakta da faydalı işler yapılır,” diyor Necatigil. Günümüzün gitgide daha “çiğ çağ” koşullarından bakınca, “sığınmak” konusunda neler söylersiniz?

Pavese, günlüklerinde “Şakadan da olsa düştüğünüzü söylemeyin” der, “bir inanan çıkabilir.” Necatigil’den aktardığınız cümleler, bana Necatigil’e rağmen, hak etmediği kadar defansif bir üslup gibi geliyor. Biliyorum hiçbir dizesi, bir miting meydanında belki bir konuşma içinde geçmeyecek ama hayatı o konuşmalardan ibaret sananlar için şiirin de bir anlamı yok. Şiir o tarz konuşmacılar için ancak kullanım değeriyle ölçülür.

“Çağının Tanığı Olmak”, Nisan 1977’de *Varlık*’ta yayımlanmıştı. Çok iyi bir şiirdir. Ama o yılların politik kültürel ikliminin de etkisiyle Necatigil bir “izah ihtiyacı” duymuştur. “Evet ben de tanıyım” demek istemiştir. Şiirinin toplamının böyle izaha ihtiyacı yoktur aslında.

Unutulsun istemem. “Maskeli Balo” 1949 tarihlidir. “Değişen Dünya” ve “Alicengiz” de. “Edebiyat Matinesi”, “Dönme Dolap” takip eden on yılın şiirleri içindedir. Hayatının son on yılındaki şiirlerden hemen aklıma gelenleri sıralıyorum. Fazlası külliyatında duruyor. “Kopuşlar”, “Temmuz Tikleri”, “Sınıf Değiştirmek”, “Ders”, “İdam Mangası” Necatigil’in kendi sözlerine gerek kalmadan çağının neresinde olduğunu zaten gösteriyor.

Yanı sıra tabii ki Necatigil’i çok farklı kılan, durduğu yeri dillendirmekteki ustalığıdır.

NECATİGİL SÖZLÜĞÜ'NDEN

Yerini bulmuş kelimeler, sesler, bir yaşantıyı öylesine kuşatır, toparlar, bir noktaya toplar ki benliğimizin bir parçası ancak öylelikle, sürüklenip gideceği başka yaşantı sellerinden kurtulur; karaya çıkar, var olur.

Görüle gelenin, kolayca gözden kaçabilecek olanın anlam kazanması için, demirbaş defterinde bir eşyanın altını kırmızıyla çizicesine, ona dikkatle bakmak gerekir. (Bile/Yazdı'dan)

Bu bölümde Necatigil'in sıklıkla kullandığı kelimeler için, şiirlerinden, mektuplarından ve yazılarından alıntılarla oluşturulan sözlükten örnekler yer alıyor.

Serenad Demirhan'ın yaptığı çalışmadan bu ay için seçilen kelime "Dünya"

Dünya: "Hiç abartmadan söyleyeyim; Necatigil'in odası, Dünya'dan büyüktür." (Hilmi Yavuz, 1991)

"Ölümler, hastalıklar, onu bizim çok sonra temasa geleceğimiz sert bir dünyanın ortasına bırakmıştı." (Tahir Alangu, 1957)

"Bir kişi olarak dünyaya bakan ozanın işi değil bu şiirler. Belki kocaman bir dünya olarak kendi içine bakan bir ermişin kutsal sayılsı sözleri." (Erdal Öz'den mektup 1963)

"Kendine özgü bir sesin, bir dünyanın, bir türkün var. Ne mutlu sana!" (Oktay Rifat'tan mektup, 1975)

Gelip gidenin çok mu bâri? / Üzgünüm Leylâ, / Dünya hali! ("Sevda Peşinde-I", 1945); Devran döner Âdem-Havva üstüne / Dünya evlilikle baki. ("Zor Geçit", 1947); Bir dumanla dolmuş dünya / Boğucu bir duman ("Duman", 1949); Hey dünya, hain dünya! / Bana verdiğin de ne / İki dilim ekmek, bir yudum su ("Dünya", 1948); Paralar, güzellikler, sağlıklar / Geçici dünya malları. ("Kısık", 1949); Sana göre hava hoş / Dünyan dünya. / Bir de gel de bize sor / Can burnumun ucunda. ("Aranağme", 1949); İçecek sevinerek okula yetişecek / Biraz çay soğuklarda.. ne kadar acı şu dünya. ("Çay", 1951); Dünya durdukça / Tencere pişirecek, sofraya eritecektir ("Evlerle Savaş", 1952); Gökten düşen mavi ışık, / Mavi ışıklarda dünya. ("Mavi Işık", 1953); Bir denize gömülmüş uzaklarda dünya / Hayvanlar bitkiler hava ateş toprak / İnsanlar sular karanlıkta saklı. ("Gecede Hatırlamak", 1954); Yârim koynumda / Dünya hırısı yârim kayıtsız, bencil ("İnsan Saat", 1955); Çok kötü insanların saptığı bıçaklardan / Yine yaralı düştü dünya karanlığa. ("Gece Durumu", 1955); Gözlerini açar bakar dünya / Eskisi gibi / Gözlerini gene kapar Buda. ("Karanlık Oda", 1955); Bir büyük kır bu dünya: / Gece vakti ıssız kır cin peri. ("Sisler İçinde İnsanlar", 1955); Ey dünya, toprağın üstü senin, / Toprağın altı, belki yalnız benimdir! (Eski Toprak, 1956); Ben seni ne anlarım mavi çizgi dışında / Dünya körlüğümde hiç yok ki mavi. ("Dar Dörtgende Günler", 1956); Ben sana bir çocuk gözüyle de bakıyorum / Dünya nedir daha bilmiyorum oyunlarda ("Camgöz", 1956); Madem küçük dünyamız ölümlerle sınırlı / Madem kişi bağlı ortak yaşamalara ("Arada", 1957); Ama yollar insanlarla kaynaşır / Ama dünya telâşında hepsi / Ama ölümün işi hepsinden aceledir ("Ölüme Yol!", 1958); Varım dünya kurulalı, bir suyun başındayım / Bir kuyunun dibinde, bir tezgâhın önünde ("Travers", 1959); Yıka dünya kirlerinden ellerini / Belki çıkar. ("Atlama Tahtası", 1959); Dünya! Yu ellerini yalnızlık sularında. ("Çıkmak", 1961); Ve ne olur bilirsin / Ve güzeldir dünya... / Yaşamayınca! ("Korku Çiçekleri", 1961); Şu dünyada insanca yaşamak da yoksa / Ne kalıyor geriye yüzyıllardan? (Panik, 1962); Döner dünya boşa, rulette kumar / Siz kaç kişiyle evlisiniz? ("Evlilik", 1963); Arkamda dünya fonu - - füzen / Ellerim korkularda / İnce çizgilerle çiz! ("Periskop", 1967); Dünya böyle gidiyorsa / Elbet bir nedeni var / Ben sana küstüm küsererek. ("Küskün yolcunun Türküsü", 1969); Kurtulmak isterler bizden bir ayak önce: / Korumanın zorluğu, verdiklerini dünya! ("Şafakta", 1971); Dünya câdûsu pencerede - - / Tutsak görüntüdür her şey. ("Üç Beş

Damla Denize", 1973); Siz benimle başa çıkamazsınız / Kim düşmeden ayağa çıktı başa? / Dünya! Verdi dünyayı / Niceler telâşa. ("Direk Eğridir", 1974); Saptar, denetler, dolunca / Açmaz yeni sayfa, dünya usanır seni. ("Seni", 1978); Ringde bir boksör / Kesilen soluklar / Dünya duruyor. ("Spor", 1978); Neler söylemişti / Dünya, saklama / Bir karışık utanç / Olanları düşünmek. ("Üşürken", 1978); Ulaşmışız bir çizgiye / Dünya sanki bizimledir, / Ölemeyiz, / Elimizde değildir. ("Kilit", 1979); "Ve dünya aynalar üstünde akislerden ibaret. Öteden beri sana hissettirdim. İstikbalden daima endişe duyarım" (Tahir Alangu'ya mektup, 1943); "Sana ve Selma'ya, eh biraz hususi tarif! Dünya! (Bilirsin en sevdiğim kelime.) Dünya!" (Huriye Necatigil'e mektup, 1955); "Dünya. Dünya ve zerde. Gerisi boş." (Huriye Necatigil'e mektup, 1957); "Dünya ve insan oldukça yazılacak şey biter mi? Bir şairin tükendiği, çekildiği yerde, yenisi başlar yazmaya." (1959); "İşçiliğini yetersiz bulsam bile Ziya Osman Saba'ya çok şeyler borçluyum. Yıllar boyu benim dünyamı çizmiş iç ve dış etkilerin başlangıcını, ilk anlatımını ben onun şiirlerinde buldum." (1961); "Yani ister Birinci, isterse Beşinci Yeni üslûbuyla yazınız, fark etmez. Şiir bir iç dünya işi. İnsanın bir yerde artık kendi duvarları içine hapsolması beklenir." (1963); "Dünya böyle. Ve insan dünyaya başkalarını memnun etmeye gelmiş olmalıdır.. Ve tabii sezdirmemelidir mümkün mertebeye bu iş için geldiğini" (Huriye Necatigil'e mektup, 1970); "Çocuklar sana etraflı yazıyorlar. Benim de yazmadan yazmakta olduğumu unutma. Havaya çizilen dünyalardır dünya." (Huriye Necatigil'e mektup, 1971); "Ben artık yaşlandıkça sirkte bir zebra gibi hayretle seyredilir bir uzak dünya yarattığı oldum, gençlerin kaba, küçümser bakışları karşısında." (Salâh Birsâl'e mektup, 1973); "Artık Cem yayınevi için bir Eich antolojisi şart oldu, iç dünyama o kadar katkısı var, bana çok şey öğretti, teşekkür borcumu bu kitapla yerine getirmeliyim" (Yüksel Pazarkaya'ya mektup, 1973); "Rilke, Günter Eich, Karl Krolow, Hagelstange ile kaynaşmışım. Bu şairlerin dünyalarında rahatlıyorum." (1973); "Sizin, orada Almanlarla bir selâmlaşmanız vardı. Çüt! mü derdiniz, neydi? Benimki son aylarda Horasan. Horasan, Pazarkaya'lar! Dünya, Vedâl!" (Yüksel Pazarkaya'ya mektup, 1974); "Kâmuran Şipal'le yetiniyorum. Onun bir engeli çıkmadıkça, haftada bir, İstanbul kapılarından Yedikule'de, işte biraz bir yerde oturmak ve ayrılmak, çıkınca, yollar, dünya!" (Yüksel Pazarkaya'ya mektup, 1976); "Zaman geçer, birden görür: Çevreyi, dünyayı dilediğince bir biçime sokmanın zorluğunu görür. Mutluluk (çapı belli bir çevrenin ya da çok geniş bir alanın, diyelim dünyanın mutluluğu) hâlâ gerçekleşmemiştir." (1977); "O yüzden kendimde ve yakınımıdaki çevrelerde gördüğüm, yaşadığım yitikler, hastalıklar, mutsuzluk ve uyumsuzluklar, benim dünyamı biçimlendirdiler." (Perihan Tok'la söyleşiden, 1977); "Bir şeye kapandım mı, bitirinceye kadar gözüm dünyayı görmez (Dünyaya başka zamanlarda da hep "yarım göz" baktığımı kim inkâr eder, kimin kâr?)" Yüksel Pazarkaya'ya mektup, 1979; "Yıllar geçer, bakarız dünyaya, bırakın dünyayı, kendi dar çevremizi bile çok az değiştirebilmişizdir." (1979)

HABERLER

NECATİGİL HAKKINDA ÇIKAN SON YAZI VE HABERLER

* Paris Yunus Emre Enstitüsü'nde Necatigil Etkinliği

6 Mayıs 2026 Çarşamba günü Paris Yunus Emre Enstitüsü'nün Pierre Loti Edebiyat Buluşmaları kapsamında Behçet Necatigil konuşuldu. Prof. Dr. Hasan Erkek moderatörlüğünde gerçekleştirilen etkinlikte Necatigil'in hayatı ve şiirleri hakkında yapılan konuşmaların ardından şiirlerinden bestelenen şarkılar dinlendi. Söyleşiye pek çok farklı ülkeden kişi katıldı, yayıncı, çevirmen ve şairlerin yanı sıra Türkologlar da yer alıyordu.

* “Öğrencisini Unutmayan Behçet Hoca”

Edebiyatçı kimliği kadar öğretmen kimliğiyle de şöhret bulan Necatigil'in bu kadar anılmasının, sevilmesinin en önemli nedeni her talebesine sevgiyle yaklaşmasındandır. İşini ciddiyetle yapan muhatabına sevgi ve saygı duyan, öğrencisi olma şansını elde eden her talebeye adeta ilham kaynağı olan "Behçet Hoca" ifadesi bir kişiyi tanımlamaktan ziyade bir karakterin önünde saygı ile eğilmenin ifadesidir. Birçok kişiye hoca olan Necatigil bazılarına da fahriyen eserleriyle öğretmen olmuştur.

Öğretmen Akademileri dergisi, *İstanbul Akademi*'nin Nisan-Mayıs-Haziran 2026 tarihli 20. sayısında Tahsin Yıldırım'ın “Doğumunun 110. Yılında Öğretmen Şair Behçet Necatigil” başlıklı yazısı yayımlandı. https://istanbul.meb.gov.tr/dergi/istanbul_ogretmen_akademileri_dergisi_20_sayisi/index.html

* “Behçet Necatigil: ‘Almışlar’”

Gelgelelim arzu her defasında bir yaşama ısrarı ve çabası olarak tekrar döner; mumların, kilimlerin, kese kâğıtlarının, tıkalı bacaların –yarım ve kırık dizelerin- hesaplarına karışıp çözülerek bile olsa arzu döner; bir sonraki daha çetrefil engele (şiire) yahut geçide (beyaza) doğru kıpırdar.

Birikim dergisinde Derviş Aydın Akkoç'un “Behçet Necatigil: ‘Almışlar’” başlıklı yazısı için:

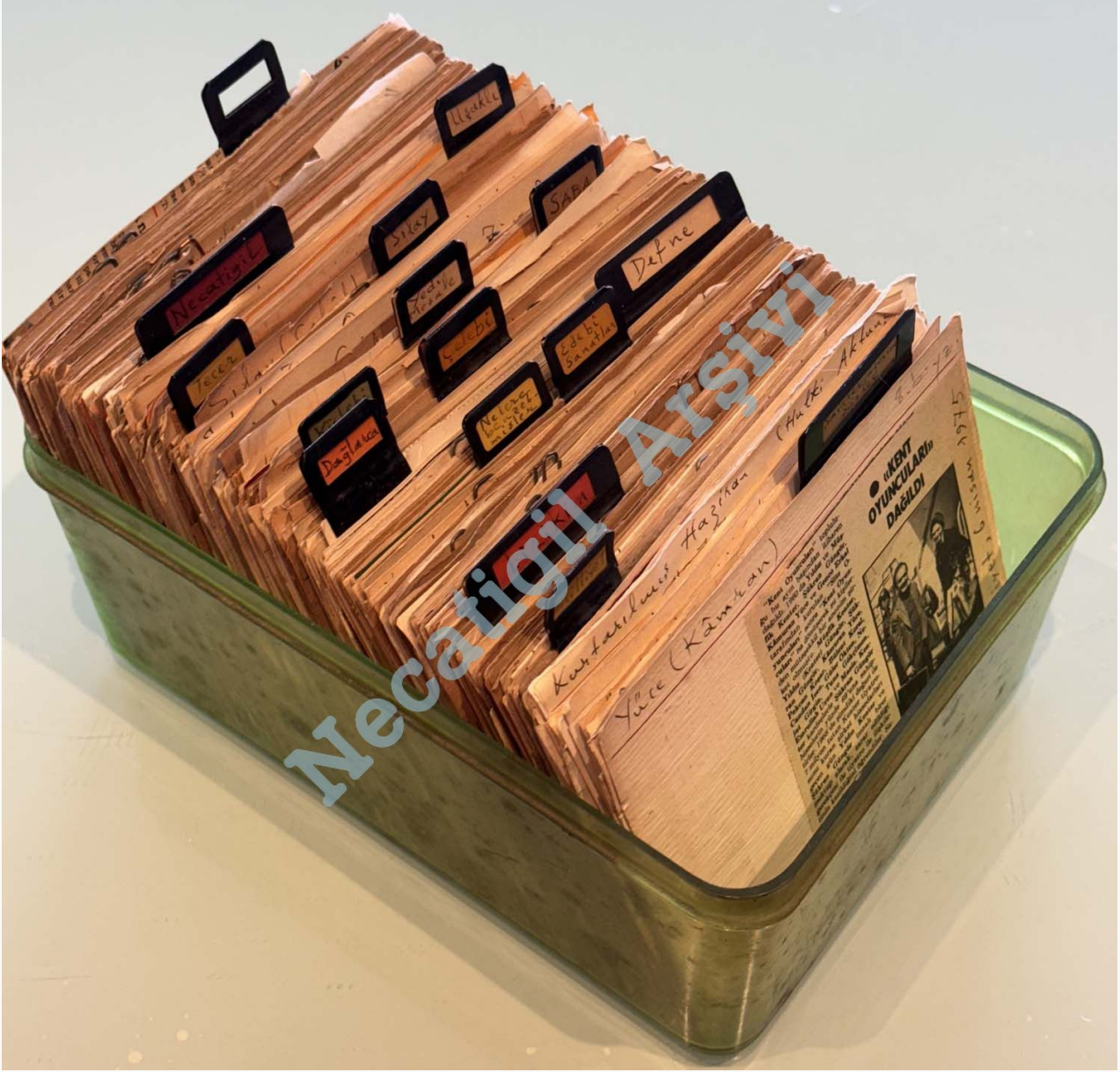
<https://birikimdergisi.com/haftalik/12459/behcet-necatigil-almislar>

* Kitap Tanıtımı: “Hani Seninle Susar, Yürür ve Susardık”

Yapı Kredi Yayınları tarafından okura sunulan bu kitap, tanıtım yazısından da anlaşılacağı üzere 1940 kuşağının iki edebiyatçısına ilgi duyanlar için yeni bir kapı aralamaktadır. Öyle ki bu kapıdan girenler, kırk yıllık bir dostluğun somut bir yansıması olan mektuplar aracılığıyla iki usta ismin hayata ve edebiyata bakışını, yaşam mücadelelerini, duygu ve düşüncelerini, heyecan ve hayal kırıklıklarını tanıma olanağına sahip olduğu gibi bir bütün olarak dönemin kültür ve edebiyat dünyasının zenginliğinden de haberdar olacaklardır.

Uluslararası hakemli dergi *folklor/edebiyat*'ın 2026 Bahar tarihli 126. sayısında Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden Doç. Dr. Okay Alay'ın “Serenad Demirhan (Haz.) Behçet Necatigil-Tahir Alangu: Hani Seninle Susar, Yürür ve Susardık, İstanbul, Yapı Kredi, 2025” başlıklı makalesi yayımlandı. https://www.folklorededebiyat.org/Makaleler/1275824759_15. Kiap Tanıtım mayıs.pdf

MASASI'NDAN "Kutular"

Necatigil'in masasından eksik olmayan kutulardan biri. Kutudaki kart sayısı 600

<https://necatigilinodasi.com/masasi/kutulardan-1/>

Künye

Katalog numarası:BN.BIO.11.04.0010

Tarih: 1950, 1960 ve 1970'li yıllar

Dil: TR

Etiketler: Ahmet Kutsi Tecer, Bilgi Yayınevi, Cahit Külebi, Celal Sılay, Evliyâ Çelebi, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Gece Aşevi, Hulki Aktunç, Kâmrân Yüce, Kent Oyuncuları, Kurtarılmış Haziran, kutu, Kutularda Sinek, masa, Milliyet gazetesi, Necatigil, oda, Radyo Oyunları, Uşaklı, Yedi Meşale, YKY, Zeki Ömer Defne, Ziya Osman Saba

Katkıda bulunanlar: Behçet Necatigil

Belge türü: Fotoğraf

Baskı türü: Renkli

Hak sahibi: Necatigil ailesi

Kataloglayan: Serenad Demirhan